

Veronika Červená
Jiří Kotalík a Spojené státy americké

Posudek diplomové práce

Veronika Červená si za téma své diplomové práce vybrala téma z dosud jen málo probádané oblasti, a sice z dějin naší nejvýznamnější umělecké sbírky - Národní galerie v Praze (dále jen NG). Autorka se zaměřila na osobnost ředitele NG v letech 1967-1990 - prof. Jiřího Kotalíka (1921-1996) a na jeho vztahy se Spojenými státy americkými.

Autorka si velice dobře uvědomuje obtížnost a komplexnost zpracování takového tématu a přistupuje k jeho zpracování z několika stran. Stručně, ale zdařile pojednává o kulturní a politické situaci v Československu v období komunistického režimu, a poté načrtává situaci NG v mocenském systému socialistického Československa. Jak vyplývá z jejího výkladu, i jak lze konstatovat při pohledu na předchozí (1918-1967) a následující (1991-2021) období dějin NG, představovala funkce ředitele této instituce funkci politickou, takže každý konkrétní ředitel/ka musel/a vždy v té či oné míře spolupracovat s vládnoucím režimem, resp. s tímto režimem bojovat jak o vlastní funkci, tak o to, jaké podmínky získá pro fungování NG.

Jiří Kotalík byl nepochybně pro funkci ředitele NG osobou nanejvýš povolanou, jak pro své vysoké odborné znalosti, zejména o moderním umění, tak pro svou politickou a společenskou angažovanost (členství v KSČ, kontakty ve vysokých patrech československé politiky). Svoji dobrou jazykovou vybavenost, schopnost komunikace a pružný přístup k řešení problémů pak Kotalík využil právě při získávání mnohostranných odborných kontaktů v zemích Západu, zejména ve Francii a v USA.

Jak autorka správně postřehla, zmíněné Kotalíkovy schopnosti (a mnohočetné kontakty) se šťastně setkaly se snahou amerických soukromých muzeí, galeriích i jednotlivých sběratelů, stejně jako se snahou americké administrativy, uplatňující tzv. soft power, tedy zjednodušeně řečeno, šíření amerických hodnot cestou kulturní výměny.

Ocenit na předkládané práci je třeba především neobyčejnou šíři, a také různorodost pramenů, které Veronika Červená využila. Vedle osobního fondu samotného Jiřího Kotalíka a Národní galerie v Praze využila svědectví dokumentačního fondu výstav NG (všechny tyto soubory jsou uloženy v Archivu NG), písemnosti Ministerstva kultury ČSR a Komunistické strany Československa (Národní archiv), a konečně neváhala využít také osobní svědectví některých významných osob (Jiří T. Kotalík, Roman Prahel, Lubomír Slavíček). Plasticky tak autorka vylíčila jak samotnou přípravu, tak realizaci a ohlas výstavních projektů, realizovaných díky

Jiřímu Kotalíkovi ve spolupráci s americkými institucemi. Nepochybně nejzávažnějším takovým projektem byla dvojice recipročních výstav moderního umění, které si NG vyměnila s newyorským Salomon R. Guggenheim Museum. Rozhodujícími osobnostmi, díky kterým se tento projekt zdařil, byli oba ředitelé a dlouholetí kolegové a přátelé - Jiří Kotalík a Thomas Messer. Tyto skutečnosti autorka velice pečlivě popisuje, a to včetně ohlasu československého i amerického tisku.

Považuji práci kolegyně Červené za objevnou, odborně přínosnou a dobře zpracovanou, více pozornosti snad mohlo být věnováno některým formulacím a vůbec jazykové stránce práce, to však nijak neumenšuje autorčin zdařilý výkon.

Jistě by bylo možné sledované téma zasadit ještě do širších souvislostí a pojednat i o dalších zahraničních projektech NG pod vedením Jiřího Kotalíka, stejně jako sledovat Kotalíkem formulovanou a realizovanou dramaturgii domácích výstavních projektů. Přesto hodnotím práci kolegyně Červené jako výrazný příspěvek k poznání osobnosti Jiřího Kotalíka, i k poznání fungování NG v období od konce 60. let až do počátku 90. let 20. století a navrhuji hodnotit ji jako velmi dobrou či výbornou, podle průběhu obhajoby.

v Praze dne 29. ledna 2022

Mgr. Tomáš Sekyrka PhD., v.r.